Yazar Av. Özge Gülşen
Salı, 09 Eylül 2008 23:20

WIPO, yani WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANISATION (Dünya Fikri ve Sınai Haklar Teşkilatı)'a ait, Tahkim ve Arabuluculuk Merkezi, WIPO ’nun uluslararası bir idari bürosudur. 1994 yılından beri faaliyet göstermektedir ve Cenevre, İsviçre’de kurulmuştur. Kendine has kural ve yöntemleri vardır.

Merkez, mahkeme yargılamalarına alternatif çözüm yöntemlerini yürütmektedir. Amaç, kişiler arasındaki ticari uyuşmazlıkların fikri ve sınai mülkiyet haklarına ilişkin kısmını çözmektir. Ayrıca, alan adı uyuşmazlıklarına ilişkin yetkili ve en yaygın başvurulan kurumdur.

Merkez tarafından, konusunda uzman kişiler tarafından oluşturulmuş bir sistem geliştirilmiştir ve sınır ötesi fikri ve sınai mülkiyet haklarına ilişkin uyuşmazlıkların çözümü için uygun görülmektedir. Ayrıca, resmi internet sitesinde amacına yönelik olarak bilgilendirici ve yönlendirici kaynak oluşturmaktadır. Alternatif çözüm yöntemlerinin kuralları, başvurulabilecek yöntemler ve gerekli bilgiler internet sitesinden herkese sunulmaktadır [1] . Kuralların resmi Türkçe çevirisi bulunmamaktadır; ancak tarafımca çevrilmiştir.

WIPO Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemlerinin yürütülmesi için, arabuluculuk ve tahkim kuralları getirmiştir. Bu kuralların en önemli özellikleri, her türlü hukuk sisteminde kullanılabilir olmalarıdır. Gerçek veya tüzel kişiler, aralarında bir anlaşmanın varlığı halinde, milliyetlerine, yani kişilerin tabi oldukları ülkenin WIPO Kurucu Sözleşmesi’ne üye olup olmadığına bakılmaksızın Merkez tarafından sunulan çözüm yöntemlerine başvurabilir. Uyuşmazlıkların çözümünde, Merkez tarafından fikri ve sınai mülkiyet konusunda uzman kabul edilen kişiler tarafından işlemler yürütülmektedir.

2. Merkez Tarafından Yürütülen Hizmetler:

Merkez, 1994 yılında kuruldu. Sınır ötesi ticari uyuşmazlıkların çözümüne yönelik uluslararası birlik getiren ve alternatif çözüm yollarına ilişkin düzenlemeler yapan bir kuruluş olarak tasarlandı [2] . Ülkelerin sınırlarını aşan, birden fazla ülkenin dahil olduğu sınır ötesi konularda, fikri ve sınai mülkiyet hukuku alanındaki konularda, tarafların aralarında yaptıkları anlaşmaya göre alternatif çözüm yöntemleri için kendi belirlemiş olduğu kurallara göre uygulanmasını sağlar ve alternatif çözümü hizmeti sunar. Bu çözüm yöntemleri şunlardır:

a.Arabuluculuk: Arabulucu olarak adlandırılan bir tarafsız bir aracı tarafından yürütülen ve tarafların uzlaşarak anlaşmaya varmalarına yardımcı olan bağlayıcı olmayan yöntemdir.

b. Tahkim: Uyuşmazlığın bir veya daha çok hakem tarafından bağlayıcı şekilde çözüldüğü

tarafsız yöntemdir.

c. Hızlandırılmış tahkim: Daha az masraf ve daha kısa zamanla yürütülen tahkim yöntemidir.

d. Arabuluculuğu takip eden tahkim usulleri: Arabuluculuk yöntemi ile taraflar uzlaşamazlarsa, uyuşmazlığı tahkim ile bağlayıcı olarak çözümlemelerini sağlayan yöntemdir [3] .

Merkez'in öncelikli rolü, WIPO'nun alternatif çözüm yöntemi kurallarına göre sayılan usulleri yürütmektir.

Ayrıca, ileride Merkez tarafından yönetilecek bir uyuşmazlığın bu kurallara göre çözümü hakkında yapılacak bir sözleşmenin hükümlerinin taslağının hazırlanmasına ışık tutarak tarafları yönlendirir. Ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümü için çözüm yöntemlerine başvurmak isteyen tarafların imzalayacakları anlaşmanın hazırlanmasına da yardımcı olur.

3. Merkez'in Sunduğu Hizmetler:
Kaynak Merkezi: Kaynaklar ile fikri ve sınai haklar ile tahkim hukuku arasında köprü kurulmaktadır. İki hukuk alanı da uzmanlık gerektirir ve ekonomik sebeplerle sürekli gelişim göstermektedir. Bu nedenle, idari merkez bu konularda bilinci arttıracak ve uzmanlaşmaya katkıda bulunacak kaynaklar sağlar [4] .

1)Merkez, kaynak olarak öncelikle tahkim ve diğer alternatif çözüm yöntemlerinin kullanımını arttırmayı, ikinci olarak ise fikri ve sınai haklara ilişkin uyuşmazlıkların çözümünde alternatif yöntemler için usul kuralları getirmeye katkıda bulunur.

2) katkı sağlamada ikinci yöntem seminer ve toplantılar ile diğer örgüt, birlik ve kurumlar ile iletişim sağlamaktır.

3) elkitapları ve bilgi edinilmesini sağlayacak araç ve gereçleri sağlayacak. Anlaşma yapılması için sözleşme hükümleri ve WIPO Kurallarına ilişkin usuller hakkında bilgilendirir.

4) sözleşmesel bir ilişkiye dayanmadan tecavüz nedeni ile tahkim veya diğer yöntemlere gidilmesi düşünülüyorsa iyi ilişkiler kurarak tavsiye verir.

Av. Özge Gülşen
ozgegulsen@gmail.com

[1] http://www.wipo.int/amc/en/index.html (25/3/2007)

[2] Bettinger, T.(Editor) /Willoughby,T.(Author of the UK Chapter)/Abel, S.M.(Author of the US Chapter) : Domain Name Law and Practice, An International Handbook, OXFORD, IIIA.37

[3] http://www.wipo.int/amc/en/center/wipo-adr.html , 03/03/2007

[4] Gurry, F.: The WIPO Arbitration Center and It's Services, The American Review of

International Arbitration, Vol. 5, 1994, Nos. 1-4, p.197-198

//